

Liikenne Rajala Oy:n oikaisuvaatimus koskien koulukuljetusten hankintaa

228/02.08.00/2024

SILA 10.09.2024 § 44

Valmistelija Sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, puh. 050 596 5155,
jarmo.pynnonen@forssa.fi ja hallintoasiantuntija Jaakko Leskinen,
puh 050 564 0014, jaakko.leskinen@forssa.fi

Hankintaoikaisulla mahdollistetaan hankintamenettelyssä tapahtuneen virheen korjaaminen mahdollisimman nopeasti. Edellytyksenä hankintaoikaisun vaatimiselle on, että hankintayksikön päätös tai ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen. Hankintaoikaisu on lain soveltamisessa tapahtuneen virheen ohella käytössä myös silloin, jos asiassa on tullut hankintapäätöksen tekemisen jälkeen sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin.

Hankintalakiin pohjautuen virhe voi olla tarjousten vertailussa tapahtunut pisteytysvirhe tai vertailuperusteen virheellinen soveltaminen, jota pyydetään oikaistavaksi. Hankintaoikaisulla voidaan puuttua myös hankintamenettelyn mahdollisiin esteellisyysvirheisiin. Virhe hankintamenettelyssä voi olla myös sellainen, että hankintamenettely on keskeytettävä, jos virhettä ei pystytä korjaamaan oikaisemalla. Tällainen tilanne voi syntyä silloin, jos jo tarjouspyyntö on ollut hankintalain vastainen.

Hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväksi joko omasta aloitteesta tai asianosaisen vaatimuksesta. Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireille tulosta välittömästi niille, joita asia koskee. Näitä ovat mm. tarjouskilpailun voittaja ja muut tarjouskilpailuun osallistuneet ja jos asiasta on samanaikaisesti valitettu markkinaoikeuteen, myös markkinaoikeus. Hankintapäätöksen tai ratkaisun oikaiseminen ei kuitenkaan edellytä asianosaisen suostumusta.

Asianosaisen on esitettävä vaatimus hankintaoikaisun vireilletulosta 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavakseen 90 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty.

Hankintaoikaisun käsittely rinnastuu hallintolaissa tarkoitettuun hallintomenettelyyn. Vaikka hankintaoikaisussa ei edellytetä sen osapuolen suostumusta, jonka oikeuteen tai etuun asiassa tehtävä uusi päätös tulee vaikuttamaan epäsuotuisasti, lähtökohtana on kuitenkin pidettävä sitä, että hankintaoikaisussa tällaista osapuolta kuultaisiin ennen asian uudelleen ratkaisemista.

Hankintalaissa ei säädetä erikseen hankintaoikaisun käsittelyyn toimivaltaisesta hankintayksiköstä. Siten on mahdollista, että oikaisun käsittelee alkuperäisen hankintapäätöksen tehnyt taho tai toimivalta voidaan uskoa hankintayksikön organisaatiossa jollekin toiselle. Hankintaoikaisun ratkaisemiselle ei ole säädetty erityistä määräaikaa, mutta lähtökohtana on pidettävä mahdollisimman ripeää ratkaisutoimintaa.

Hankintaoikaisun seuraukset

Ei muutosta alkuperäiseen päätökseen
Hankintayksikkö päättää, että se ei muuta tekemäänsä hankintapäätöstä, koska siihen ei löydy perusteita. Hankintayksikkö tekee päätöksen, ettei hankintaoikaisua koskeva vaatimus anna aiheutta muuttoa tehtyä hankintapäätöstä tai että hankintaoikaisuvaatimus on hylätty. Päätös annetaan asianmukaisesti tiedoksi perusteluineen. Päätökseen ei liitetä muutoksenhakuohjetta, koska ei syntynyt uutta hankintapäätöstä, joten ei myöskään ole uutta muutoksenhakuaiikaa (146 §).

Uusi päätös ja virheen oikaisu

Hankintayksikkö päättää poistaa virheellisen päätöksen tai peruuttaa hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun ja ratkaisee asian uudelleen eli tekee uuden tai osittain uuden hankintapäätöksen, jos päätös tai ratkaisu tai sen osa on perustunut lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin. Hankintayksikkö tekee uuden hankintapäätöksen, joka annetaan asianmukaisesti tiedoksi perusteluineen ja hankintaoikaisuvaatimus- ja muutoksenhakuohjeineen ja josta lähtee uusi muutoksenhakuaiika.

Uusi päätös hankinnan keskeyttämisestä

Hankintayksikkö päättää poistaa virheellisen hankintapäätöksen tai peruuttaa hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun ja keskeyttää hankinnan, jos virhettä ei voida korjata tekemällä uusi hankintapäätös. Hankintayksikkö tekee hankinnan keskeyttämissä päätöksen, joka annetaan asianmukaisesti tiedoksi perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen ja josta lähtee uusi muutoksenhakuaiika.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä hankintaoikaisun tekemistä tai hankintaoikaisun käsittelyä. Hankintaoikaisu voi koskea myös lainvoimaiseksi tullutta hankintayksikön päätöstä, jos asiaa ei ole saatettu markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaoikaisu ja valitusoikeus markkinaoikeuteen ovat toisistaan erillisiä muutoksenhakukeinoja eli hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa on tehtävä valitus

markkinaoikeuteen. Mikäli asiassa on tehty myös valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireilletulosta markkinaoikeudelle ja toimitettava sille oikaisun johdosta tehty päätös.

Sivistyslautakunta hyväksyi kokouksessaan 30.7.2024 (§ 27) koulukuljetustarjoukset.

Sivistyslautakunta:

1. hyväksyi esitellyt tarjoukset tarjouspyynnön mukaisina
2. valitsee kokonaistaloudellisesti edullisimmat tarjoukset reiteittäin:

Reitti 1 Jokioinen-Forssa: Taksipalvelu J. Liuski Ky, 90 p

Reitti 2 Letku-Torro-Forssa: Taksi J. Korsi Oy, 90 p

Reitti 3 Tammela-Forssa: Taksi J. Korsi Oy, 90 p

Reitti 4 Suonpää-Koijärvi-Matku: Koivuhuhta Ky, 100 p

Reitti 5 Matku-Koijärvi-Forssa: Taksi J. Korsi Oy, 90 p

Reitti 6 Humppila-Forssa: Taksi J. Korsi Oy, 90 p

Reitti 7 Suonpää-Koijärvi-Forssa: Tmi Heikki Jalava, 90 p

3. toteaa hankintapäätöksen sitovan kaupunkia, kun se on tullut lainvoimaiseksi ja kun kirjallinen hankintasopimus on tehty.

Liikenne Rajala Oy on tehnyt päätöksestä hankintaoikaisun 21.8.2024. Hankintaoikaisun tekijä on asiassa asianosainen ja hankintaoikaisu on tehty määräajassa.

Sivistyslautakunnan päätös ei ole hankintaoikaisujen takia tullut lainvoimaiseksi, joten hankintasopimuksia ei ole vielä tehty.

Sivistyslautakunnan päätöksestä ei ole tehty valitusta markkinaoikeuteen.

Liikenne Rajala Oy on vaatinut, että tarjouspyynnön virheellisyyksien ja päätöksessä esiintyvien epäjohtonmukaisuuksien vuoksi Forssan kaupungin tulisi keskeyttää hankinta.

Liikenne Rajala Oy:n oikaisuvaatimuksen perustelut käyvät ilmi liitteenä 1 olevasta oikaisuvaatimuksesta.

HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TUTKIMINEN JA KÄSITTELY

Hankintaoikaisuvaatimus on tehty hankintalain (1397/2016) asettamassa määräajassa ja se voidaan tutkia.

Kohde 1

Kohteen 1 osalta Liikenne Rajala Oy on väittänyt, että jos voittanut tarjoaja maksaa työntekijälleen linja-autolla suoritetusta työstä taksikuljettajan palkkaa, on tarjous tarjouspyynnön vastainen.

Palkkausperuste ei ole ollut tarjouspyynnön vähimmäisvaatimuksena. Valittu liikennöitsijä vastaa siitä, että palkkausperusteet ovat sopimuksen, lain ja soveltuvien työehtosopimusten mukaisia.

Kohteen 1 voittaneen tarjoajan tarjous on tarjouspyynnön mukainen.

Kohde 2, 3 ja 6

Kohteen 2, 3 ja 6 osalta Liikenne Rajala Oy on väittänyt, että hankintayksikkö olisi hyväksynyt kaluston, joka ei täytä tarjouspyynnön minimivaatimuksia.

Tarjouspyynnössä on määritelty vain reittien tarvitsema paikkamäärä. Tarjouskilpailun aikana hankintayksikkö on täsmentänyt, että kunkin reitin voi ajaa useammalla autolla, kunhan autoissa on tarjouspyynnön edellyttämä määrä paikkoja. Tarjoajilla on lisäksi ollut mahdollisuus ilmoittaa valmiudestaan hankkia tarvittaessa lisää kalustoa.

Voittaneen tarjoajan tarjous reiteillä 2 ja 6 on ollut tarjouspyynnön mukainen. Tarjoaja on tarjouksensa jättämällä sitoutunut siihen, että se kykenee suoriutumaan reittien tarvitsemista paikkamääristä kalustollaan.

Reitin 3 osalta voittanut tarjoaja Taksi J. Korsi Oy on omaehtoisesti peruuttanut tarjouksensa. Mikäli näin ei olisi tapahtunut, hankintayksikkö olisi viran puolesta rajoittanut annettavien kohteiden määrää ja oikaissut hankintapäätöstä reitin 3 osalta siten, että Taksi J. Korsi Oy:n tarjous olisi suljettu kyseiseltä osa-alueelta pois.

Kohde 5

Liikenne Rajala Oy on väittänyt, että hankintayksikkö on reitin 5 osalta valinnut tarjoajan, joka käyttää diesel -polttoainetta ja voittaneen tarjoajan tarjous on tämän vuoksi tarjouspyynnön vastainen.

Ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuus-vaatimuksista annettu laki (740/2021) on huomioitu tarjouskilpailussa pisteyttämällä "puhtaat ajoneuvot". Tarjouspyynnön mukaisesti puhtaan ajoneuvon määritelmän täyttävästä ajoneuvosta on ollut mahdollista saada 10 laatupistettä. Liikenne Rajala Oy:n tarjous on tarjouspyynnön ehtojen mukaisesti saanut 10 laatupistettä osa-alueesta 5. Sen sijaan voittanut tarjoaja ei ole tarjonnut puhdasta ajoneuvoa, jonka vuoksi sille ei ole annettu laatupisteitä.

Hankintayksikkö ei ole menetellyt asiassa virheellisesti, vaan tarjousvertailu on suoritettu tarjouspyynnössä kuvatun mukaisesti. Forssan kaupunki huomioi tulevissa hankinnoissa sen, että lain edellytykset puhtaista ajoneuvoista täytyvät vuoden 2025 loppuun mennessä.

Tarjouspyyntöä ei ole muutettu hankintalain vastaisesti

Liikenne Rajala Oy on katsonut, että tarjouspyyntöä olisi muutettu tarjouskilpailun aikana vaaditun liikenneluvan osalta, eikä tarjouspyynnön kulku noudattanut hyvän ja selkeän tarjouskilpailun käytänteitä.

Tarjouspyynnössä edellytettiin voimassa olevaa liikennelupaa. Tarjouspyynnön kohdan ”Hankintaa tai osaa kokevat lisätiedot” mukaan liikennöitsijällä tulee olla tarjoustaan jättäessään ostoliikenteen harjoittamiseen oikeuttava liikennelupa. Ostoliikenteen harjoittamiseen tarvittavan luvan voimassaoloajan umpeutuminen kesken sopimuskauden ei estä liikennöitsijää ottamasta osaa tarjouskilpailuun. Liikennöitsijä vastaa kuitenkin siitä, että liikennöinti hoidetaan ostoliikennesopimuksen mukaisesti koko sopimuskauden.

Hankintayksikkö täsmensi tarjouspyyntöään 15.7.2024 siten, että sekä taksilupa että joukkoliikennelupa käyvät. Kyseessä on ollut hankintalain sallima tarjouspyynnön täsmentäminen.

Liikenne Rajala Oy on edelleen väittänyt, että hankintayksikön ilmoitus tarjouskilpailun aikana siitä, että on hyväksyttyä ajaa reittiä kahdella ajoneuvolla, olisi tehnyt tarjouspyynnöstä epä johdonmukaisen.

Tarjouspyynnössä määriteltiin reittien tarvitsema paikkamäärä. Lisäksi kilpailutuksen aikana hankintayksikkö täsmensi, että reitin voi ajaa useammalla autolla, kunhan autoissa on tarjouksen edellyttämä määrä paikkoja. Tarjoajille on annettu niin ikään myös mahdollisuus hankkia tarvittaessa lisää kalustoa. Kyseessä on ollut hankintalain sallima tarjouspyynnön täsmentäminen, jossa on ainoastaan esitetty, että reitit voi ajaa yhden auton sijaan myös useammalla autolla.

Tarjouspyyntö sisälsi olennaiset tiedot tarjouksen tekemiseksi

Liikenne Rajala Oy on väittänyt, että hankintayksikkö on menetellyt hankintalain vastaisesti, kun tarjouskilpailun kohteena olleiden reittien reittikartat olivat nähtävillä hankintayksikön luona.

Forssan kaupungintalolla oli esimerkinomaisesti nähtävänä muutaman kohteen aamureitit. Liikennöitsijöiden velvoitteena kuitenkin oli suunnitella reitit itsenäisesti siten, että oppilaiden kuljetukseen käytettävä aika ei ylity ja oppilaat ovat koulujen alkamisaikaan mennessä koulussa. Menettelytavaksi valittiin kyseinen menettelytapa, koska tarjoajilla on alan ammattilaisina paras käsitys siitä, miten reitit on järkevintä ajaa. Lisäksi reitit tulee toteuttaa siten, että ajettu matka ei olennaisesti poikkea

hankintayksikön tarjouspyynnössään määrittelemästä optimoidusta ajomatkasta. Tarjouspyyntö on sisältänyt kaikki olennaiset tiedot tarjouksen tekemiseksi.

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää hylätä Liikenne Rajala Oy:n tekemän oikaisuvaatimuksen.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.